

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1470/2564

นางสาว ส.โจทก์ ธนาครออมสินผู้ร้อง นาย ส. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 751, ป.วิ.พ. มาตรา 287, พ.ร.บ.ธนาครออมสิน พ.ศ. 2489 มาตรา 7

ย่อ / หลักกฎหมาย

สิทธิซึ่งมีตราสารย่อมหมายถึงตราสารที่ใช้แทนสิทธิหรือทรัพย์สิน ซึ่งเป็นเอกสารที่สร้างขึ้นตามแบบพิธีในกฎหมายและเป็นตราสารที่โอนแก่กันได้ด้วยวิธีของตราสารนั้น สลากออมสินพิเศษมีลักษณะเป็นตราสารที่เปลี่ยนมือได้ง่าย เป็นหนังสือตราสาร มี พ.ร.บ. และกฎกระทรวงรองรับจึงเป็นตราสารเปลี่ยนมือได้ มิใช่เอกสารธรรมดาที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานแห่งสิทธิทั่วไป สลากออมสินพิเศษจึงเป็นสิทธิซึ่งมีตราสารที่สามารถจำนำประกันหนี้ได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 751 จำเลยที่ 1 นำสลากออมสินพิเศษไปจำนำเป็นประกันหนี้เงินกู้แก่ผู้ร้อง ผู้ร้องจึงเป็นเจ้าหนี้มีประกันซึ่งมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินที่จำนำไว้ การบังคับคดีของโจทก์ย่อมไม่อาจกระทบกระทั่งถึงบุริมสิทธิจำนำของผู้ร้องได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 287 (เดิม) ผู้ร้องจึงมีสิทธิขอคืนเงินส่วนที่ได้จากการอายัดสลากออมสินพิเศษในฐานะเจ้าหนี้ผู้มีบุริมสิทธิก่อนเจ้าหนี้อื่น

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นพิพากษาตามยอมให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์ 6,100,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 10 ต่อปี ของต้นเงิน 5,500,000 บาท โดยจำเลยทั้งสองจะร่วมกันผ่อนชำระเป็นรายเดือน และคดีถึงที่สุดแล้ว จำเลยทั้งสองผิดนัดไม่ชำระหนี้ โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดีอายัดสิทธิเรียกร้องสลากออมสินพิเศษ 3 ปี งวดที่ 93 เลขที่ ก 5169444 ถึงเลขที่ ก 5273443 จำนวน 104,000 หน่วย รวมเป็นเงิน 5,200,000 บาท ของจำเลยที่ 1 เพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษตามยอม ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งคืนส่วนเงินที่ได้จากการอายัดสลากออมสินพิเศษดังกล่าวแก่ผู้ร้อง โจทก์ยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้อง ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 5 แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นและชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ ผู้ร้องฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงในชั้นนี้รับฟังได้ว่า ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษตามยอมให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระหนี้แก่โจทก์ 6,100,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 10 ต่อปี ของต้นเงิน 5,500,000 บาท โดยจำเลยทั้งสองจะร่วมกันผ่อนชำระเป็นรายเดือน และคดีถึงที่สุดแล้ว จำเลยทั้งสองผิดนัดไม่ชำระหนี้ โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดีอายัดสิทธิเรียกร้องสลากออมสินพิเศษ 3 ปี งวดที่ 93 เลขที่ ก 5169444 ถึงเลขที่ ก 5273443 จำนวน 104,000 หน่วย รวมเป็นเงิน 5,200,000 บาท ของจำเลยที่ 1 ซึ่งจำนำเป็นประกันหนี้เงินกู้ไว้กับผู้ร้อง เพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษตามยอม ณ วันที่ 1 กันยายน 2560 ซึ่งเป็นวันที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอคืนส่วน จำเลยที่ 1 มียอดหนี้ค้างชำระแก่ผู้ร้องในต้นเงิน 4,914,401.76 บาท ดอกเบี้ย 11,363.58 บาท รวมเป็นเงิน 4,925,765.34 บาท คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องที่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า การที่จำเลยที่ 1 มอบสลากออมสินพิเศษให้แก่ผู้ร้องเพื่อประกันหนี้เงินกู้ เป็นการจำนำสิทธิซึ่งมีตราสารหรือไม่ เห็นว่า สิทธิซึ่งมีตราสารย่อมหมายถึงตราสารที่ใช้แทนสิทธิหรือทรัพย์สิน ซึ่งเป็นเอกสารที่สร้างขึ้นตามแบบพิธีในกฎหมายและเป็นตราสารที่โอนแก่กันได้ด้วยวิธีของตราสารนั้น เมื่อได้ความว่า

พระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ.2489 มาตรา 7 ให้จัดตั้งธนาคารออมสินขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจ ดังต่อไปนี้... 2 ออกพันธบัตร และสลากออมสิน... ตามมาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและข้อบังคับเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงว่าด้วยการรับฝากเงินประเภทสลากออมสินพิเศษ พ.ศ.2547 โดยข้อ 3 ให้ธนาคารออมสินรับฝากเงินประเภทสลากออมสินพิเศษได้ ข้อ 8 (1) ถึง (3) ระบุให้ผู้ฝากมีสิทธิถอนเงิน (4) ขอกู้เงินจากธนาคารออมสินโดยใช้สลากออมสินพิเศษเป็นหลักประกัน ไม่ว่าจะนำมาใช้เป็นหลักประกันทั้งหมดหรือบางส่วน และ (5) โอนกรรมสิทธิ์ในสลากออมสินพิเศษให้แก่บุคคลอื่น โดยสลากออมสินพิเศษตามข้อ 4 (1) ให้ผู้ฝากลงลายมือชื่อของผู้ฝากในสลากออมสินพิเศษ และแจ้งการโอนให้ธนาคารออมสินทราบก่อนโอนกรรมสิทธิ์ สำหรับสลากออมสินพิเศษตามข้อ 4 (2) ให้ผู้ฝากโอนโดยการผ่านการส่งมอบสลากออมสินพิเศษ และข้อ 2 ให้คํานิยามว่า สลากออมสินพิเศษหมายความว่า หนังสือตราสารที่ธนาคารออมสินออกให้แก่ผู้ฝาก โดยมีข้อสัญญาว่า ถ้าหนังสือตราสารนั้นมีเลขหมายถูกเลขสลากจ่ายคืน ธนาคารออมสินจะจ่ายเงินให้แก่ผู้ฝากเป็นจำนวนเงินตามที่กำหนดไว้ และเมื่อหนังสือตราสารนั้นครบกำหนดอายุธนาคารออมสินจะจ่ายเงินต้นคืนพร้อมดอกเบี้ย จากพระราชบัญญัติและกฎกระทรวงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สลากออมสินพิเศษมีลักษณะเป็นตราสารที่เปลี่ยนมือได้ง่าย เป็นหนังสือตราสาร มีพระราชบัญญัติและกฎกระทรวงรับรองจึงเป็นตราสารเปลี่ยนมือได้ มิใช่เอกสารธรรมดาที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานแห่งสิทธิทั่วไป แตกต่างจากใบรับฝากเงินหรือสมุดบัญชีเงินฝาก ที่เมื่อฝากเงินแล้วเงินดังกล่าวจะเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้รับฝาก ที่ผู้ฝากคงมีเพียงสิทธิเรียกเงินคืนได้เท่านั้น จากเหตุดังกล่าวสลากออมสินพิเศษจึงเป็นสิทธิซึ่งมีตราสารที่สามารถจําหน่ายประกันหนี้ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 751 เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า จำเลยที่ 1 นำสลากออมสินพิเศษดังกล่าวไปจําหน่ายเป็นประกันหนี้กู้เงินแก่ผู้ร้อง ผู้ร้องจึงเป็นเจ้าหนี้มีประกันซึ่งมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินที่จําหน่ายไว้ การบังคับคดีของโจทก์ในคดีนี้ย่อมไม่อาจกระทบกระทั่งถึงบุริมสิทธิจําหน่ายของผู้ร้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 287 (เดิม) ผู้ร้องจึงมีสิทธิขอคืนส่วนเงินที่ได้จากการอายัดสลากออมสินพิเศษในฐานะเจ้าหนี้ผู้มีบุริมสิทธิก่อนเจ้าหนี้อื่น ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นที่มีคำสั่งยกคำร้องของผู้ร้องนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้ร้องฟังขึ้น พิพากษากลับว่า ให้คืนส่วนเงินที่ได้จากการอายัดสลากออมสินพิเศษแก่ผู้ร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

ไชยผล สุรวงษ์สิน · แรรงธรณ ปรีพนธ์พจนพิสุทธิ์ · น้ำเพชร ปานะถิก

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1470/2564>